

maximum culmen attingit, gratia quoque Virginis opus est maximum culmen attingat: quod fieri non potest, si cum anima et corpore glorificata non esset. Habuit igitur Deipara Virgo, ut ad prudentes virgines redeamus, lampadem oleo plenam et accensam, cujus vitrum est lucida et gloriosa ejus caro; oleum copiosa istiusmet misericordia et gratia; ellychnium anima ejus charitate succensa; lumen vero semper ardens glorie lumen est, quod animam et corpus irradiat, et magis irradiat: quemadmodum quippe lux, formosam crystallum invadens, in pulciores perfringitur cum harmonico nexo colores; ita lumen gloriae accendens lampadem, Virginem nempe Deiparam, oleo gratiae plenam, et sui corporis formoso vitro circumdatam, majus in Deipara Virgine lumen, formosiora constituit pulcritudinem.

EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM

INITIUM SANCTI EVANGELII
JESU CHRISTI FILII DEI

1. Evangelistarum Domina et Magistra non modicum lumen per istos acquirit, haud modicum, sed immortalem rutilumque decorum. *Decumbebat autem socrus Simonis febricitans: et statim dicunt ei de illa. Et accedens (Christus) levavit eam, apprehensa manu ejus, et continuo dimisit eam febris; et ministrabat eis* (1). Divini amoris febre succensa Virgo Deipara, quasi non moritur, sed in ecstasim rapitur; quia suus erga Deum amor, tam in suo principio fortis, ut ipsum Deum illexerit, tam dein Spi-

(1) Marc. 1, 30-31.

ritus sancti virtute cumulatus, ut ipsa Dei Mater evaserit, tam in tota sua vita perfectus, ut ipsa vivens martyr extiterit, maximum præcelsum sublimè culmen attingit. Hic amor filiæ, sponsæ et matris matrem erga filium, sponsam erga sponsum, et filiam erga patrem conferre debebat toto pondere naturæ, gratiæ et gloriæ. Cælestis medicus qui venit in hunc mundum curare nostram febrim quæ superbia est, avaritia est, libido est, venit etiam in hunc mundum curare Virginis febrim, quæ amor est, dilectio est, charitas est. Decumbebat Virgo Deiparens in tumulo; et accedens Christus, levavit eam, apprehensa manu ejus, et continuo dimisit eam febris; namque gloria resurgit, ut tota cum sui amoris objecto copularetur. Culpa dissolvit, corruptit, ad nihilum redigit; amor vivificat, roborat, amantis amatique conjunctionem operatur. Unde non moritur Virgo febre peccati consumpta, sed divino potius amore febricitans; non moritur ut in terram, sed ut in Deum revertatur; non moritur, ut a Filio separetur, sed ut cum Filio societur.

2. Comparatur beatissima Virgo grano sinapis, de quo dicitur, *quod, cum seminatum fuerit in terra, minus est omnibus seminibus, que sunt in terra, et hoc per humilitatem quam Virgo Deiparens inoffenso pede sectatur. Et cum seminatum fuerit, ascendit, et sit majus omnibus oleribus* (2). Qualiter autem ascendit Virgo? ex ancilla in Dominam, ex muliere in Dei Matrem, ex tumulo in cælum. Humiliavit semetipsum Christus, et

(2) Ibid. cap. iv, 31-32.

PARS SECUNDA

ascendere meruit de tumulo in cælum; humiliavit semetipsum Virgo, et de tumulo in cælum pariter ascendere promeruisse fatendum est. — Sinapis, ascendens in arbore, altitudine, amplitudine, annositate transcendit herbarum naturam. Sic præ cæteris sanctis Virgo Maria. Hæc cælestis arbor totum ejus amplitudine mundum occupat, quia eum quem mundus non potest capere, suo ventre continuuit; ad cælestia ejus altitudine sublimatur, attollitur, ut cum fructu ventris sui conjugatur; nunquam ejus annositate finietur, quia fructum immortalis pariens, immortalitatis munere pollet.

3. *Et venit quidam de archisynagogis, nomine Jairus: et videns eum procidit ad pedes ejus, et deprecabatur eum multum, dicens: Quoniam filia mea in extremis est: Veni, impone manum super eam, ut salva sit, et vivat* (1). Cum autem Christus in domum principis Synagogæ pervenisset: *Recedite, inquit; non est enim mortua puella, sed dormit* (2). Eam Christus dormire testatur, quia facilius eam a morte revocatur erat, quam si a somno excitaret. Nisi dicere cum Hieronymo et Chrysostomo malis, non fuisse mortuam Deo, cui omnia vivunt. Hoc miraculum tum mortem, tum resurrectionem Virginis præfigurat. Ipsa ferme non gustat mortem, sed videtur potius dulcem suavemque captare soporem, a quo expergefacta per Christum, non ad mortalem vitam, ut filia Jairi, sed ad immortalem

(1) Marc. c. v, 22-23. (2) Matth. ix, 24.

(3) Orat. I. Dormit. B. Marie Virg.

(4) Marc. xiv, 13.

gloriam resurgit auratis ac gemmeis redimita coronis. In rem nostram Johannes Damascenus scribit: « Quamobrem, o Virgo, sacrum transitum tuum minime mortem appellabimus, sed somnum et migrationem, vel ut aptiori voce utar, præsentiam ad Deum: excedens enim e corpore, præsens existi ad potiora... Quocirca non te mors beatam fecit, sed ipsa mortem hilarem reddidisti; ut quæ modestiam ejus sustuleris, ipsamque gaudium esse præstiteris (3). »

4. *Et mittit duos ex discipulis suis, et dicit eis: Ite in civitatem: et occurret vobis homo lagenam aquæ baljulans; sequimini eum* (4). Hæc verba magnus Albertus exegetice premens, ait: « Sed nunc audiamus consilium Dei: *Sequimini eam, veraciter quia tunc non errabit: et secure, quia ab omni incursu defendere potest: et lætanter, quia dicit ad Jesum. Unde sequitur, in domum, scilicet cælestem, in quam intrat, scilicet in gloriosa ejus assumptione (5).* » Heic juverit iterum atque iterum commonere, vocabulum Assumptionis in psychosomatico sensu juxta mentem Ecclesiæ usurpari.

EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM

FUIT IN DIEBUS HERODIS
REGIS JUDÆÆ SACERDOS

1. B. Virgo magnum habet et ineffabile nomen. *Et nomen Virginis Maria* (6). Blasius Viegas Apocalypsis Joannis commentator egregius (7) in-

(5) Bibl. Mar., Evang. secundum Marcum, n. 4.

(6) Luc. i, 27.

(7) Cap. 12, commentario 2, lect. 1.

quit, hoc nomen sacerrimæ Virginis esse *tetragrammaton*, id est quadrilitterum, ut divinum nomen Jehovah: sicut enim illud ex quatuor litteris constat, nimurum, *jod*, *he*, *vau*, *he*; ita hoc ex quatuor litteris componitur, scilicet, *mem*, *res*, *jod*, *mem*. Hebraice namque nomen Virginis est *Mariam*; sic enim expressum legimus nomen Mariæ sororis Moysi Exod. 15, ubi LXX transtulerunt *Mariam*. Et sicut nomen Jehovah est ineffabile non tantum hominibus, sed etiam angelis; ita nomen Virginis: unde putamus, arch. Gabrielem, cum primum est allocutus Virginem, non dixisse: *Ave Maria*, sed: *Ave gratia plena*. Unde, qualis in hujuscemodi nominis profundo thesaurus reperiatur, explinemus.

Maria idem quod *maris stella*. Hoc etymon placuit Philoni judæorum peritissimo, venerab. Bedæ (1), D. Bonaventuræ (2), D. Bernardo (3), Gisberto (4), quorum placita confirmat Ecclesia cum canit: *Ave maris stella*, et rursus: *Stella maris, succurre cadenti*. Et merito: omnes namque naufragos dicit, deducit, conductit, reducit, perducit ad æternæ salutis portum, in umbilico hujus mundi maris splendida luce coruscans. Hæc stella maris a quibusdam dicitur polaris; in rem proinde nostram Justinus Miechoviensis polonus inquit: « *Stella polaris immobilitatem habet in situ*, cum cæteræ stellæ moveantur. Beata Virgo Maria consummatam habet gloriam, proinde quietem in corpore et

(1) In cap. i Luce. (2) In Spec. B. M. V.
(3) De Nativ. Mariæ.
(4) De altercatione Synagogæ.

anima; cum cæteri sancti corporum suorum resurrectionem expectantes, nondum plene quieti sint (5). »

Maria idem quod *mare amarum*, sive *myrrha maris*. Etymologiam hanc D. Hieronymus colligit ex duobus nominibus hebraicis, nempe *mor* quod significat myrrham, et *iam* quod denotat mare (6). Communiter autem Doctores B. M. Virginis hanc etymologiam accommodant, eo quod in ea impletum est olim, ut mare amarum esset, dum scilicet quod in corpore Christus, illa pariter in corde patiebatur, ita, ut si mori Christus corpore potuit, commori B. Virgo corde potuerit. Quare, si Christus ob suam passionem, ut ait Apostolus, meruit Ascensionem, et B. Virgo propter suam compassionem promereri debuit Assumptionem.

— Latius hoc etymon Doctor seraphicus explicat: « *B. Maria Virgo*, » inquit, « *mare est, gratia affluendo: amara est, Filio compatiendo: et amarum mare est, diabolum submergendo* (7). » Quemadmodum enim mare rubrum fuit amarum ægyptiis in ipso submersis; ita B. Virgo amara est dæmonibus in ejus immaculata Conceptione, cum suam animam infusare nituntur; in ejus divina Maternitate, cum suum virgineum florem partu marcescere putant; in ejus Assumptione, cum suum corpus arrodere putredine atque corruptione conantur.

Maria idem quod *illuminata et illuminatrix*. Hanc interpretationem amplexi sunt gravissimi PP., SS. Isi-

(5) Disc. xci, num. 4 super Litanias Lauret.
(6) Lib. de nomin. hebraicis.
(7) In Speculo B. M. V.

dorus, Bernardus, ven. Beda, Eucherius et alii, quam deduxerunt fortassis a nomine hebræo *Maor*, quod lumine significat. Id autem luminare majus, cuius radius universum terrestrem atque cælestem illuminat orbem, non poterat suam in tumulo micantissimam deserere lucem.

Maria idem quod *exaltata*. Hanc interpretationem præbent Angelus Canninius vir in hebraica et syriaca lingua valde peritus, et Guido Faber Boerianus, et ipse de his litteris benemeritus quorum sententiam Rutilius Benzonius refert et laudat (1). Qualiter vero dicitur exaltata Maria? tum in terris ad sublimia munera fideliter obeunda, tum in cælis anima simulque corpore non peritura gloria fruens. Unde canit Ecclesia in die Assumptionis: *Exaltata est Sancta Dei Genitrix super choros angelorum ad cælestia regna*.

Maria idem quod *imitatrix Dei vel Christi*. Hæc interpretatio ex D. Augustini verbis elicetur, qui sic Virginem alloquitur: « *Si formam Dei te appellem, digna existi* (2). » Formam Dei vel Christi B. Virginem appellat, non utique formam intrinsecam, sed extrinsecam, hoc est specimen et exemplum Christi. Roborat hanc doctrinam Thomas Cajetanus, omnium eruditorum sui sæculi princeps. « *Virgo*, » ait, « *debet credi similis Filio per omnia, quantum fas est* (3). » Et quoniam Christus cum anima et corpore gloriosus æthera

(1) Super cant. *Magnificat*, l. 1, c. 22, dubio 5.

(2) Serm. de Nativ. B. M. V.

(3) De Spasmo B. M. Virg.

(4) In Comment. ad Threnos Jeremiæ, et in ep. ad Paulam Urbicam.

scandit; et Maria cum anima et corpore cælum regnatura descendit.

Heic alia pariter oggeruntur, ne tamquam thesaurocrysychochryssides hac super re vapulem. Non me fugit, litteras latinas et græcas per se nihil significare; apud latinos enim a, b, c, d, etc.; et apud græcos α, β, γ, δ, etc. nihil significant. Solius hebraicæ linguae hoc peculiare est, quod in ea unaquæque littera proprium suum habet significatum; quæ videre licet apud Hieronymum (4) et Bellarminum (5). Nihilominus litteræ hujus venerandi nominis *Maria* tam in græco quam in latino sermone sua significata, sua mysteria tenent. Confer Pelbartum (6), Bernardinum de Bustis (7), S. Antoninum (8), Rutilium Benzonum (9) et alios innumeros. Unde sic: M margaritam inteligit: margarita lapis est pretiosissimus et micantissimus. A adamantem designat: adamas fortissimus est, nullo ferro sive malleo frangitur, ut ait Plinius. R rubinum significat: rubinus valde splendet. I jaspidem denotat: jaspis hominem se gestantem firmum atque constantem reddit. A alectoriam indicat: alectoria gemma hominem fortem reddit; unde Milo crotoniensis hac gemma usus in certaminibus, invictus fuisse dicitur, ut Plinius narrat (10). Hæc Leonardus de Utino prædictorum Ordinis professor, theologus, celebrisque concionator. Hi porro quinque pretiosi lapides magnam Deiparentis firmitudinem, magnumque

(5) In principio Institutionum lingue hebraicæ.

(6) In suo Stellario (7) In suo Mariali.

(8) 4 p., tit. 15, cap. 22, parag. 9.

(9) Comment. sup. *Magnificat*, l. 2, c. 22, dub. 5.

(10) Lib. 37, cap. 10.

suæ venustatis fulgorem declarant, ita ut in tumulo nec illa corruptione proteri, nec iste maculari putredine valuerit.

2. *Et ingressus Angelus ad eam dixit: Ave gratia plena* (1). Sic vocem *Ave magnus* Albertus explicat: «Ave, quasi sine vœ corporis et animæ. Per peccatum incurrit homo triplex vœ in corpore. Primum est corporis distemperatio, et naturalium appetituum inordinatio. Secundum est ipsius corporis et animæ ad invicem repugnatio: *Quia caro concupiscit adversus spiritum*, ad Galat. 5. Tertium est ipsius corporis post mortem incineratio. Sine isto triplici vœ fuit beata Virgo in corpore, quæ corpus habet virginitate integrum, cum spiritu pacificatum, et nunquam post mortem incineratum (2).»

Gratia plena. Hæc verba premens Aloysius Vaccari, ait: «Ne autem orationis argumenta præripiam, in præsentiarum videre est prærogativam hanc (corpoream Virginis Assumptionem) in angeli salutatione virtualiter contineri. Marie namque dixit angelus: *Ave gratia plena, Dominus tecum*. Super quæ Tirinus scribit: Graeca vox proprie significat gra-

(1) Luc. 1, 28.

(2) Biblia Mariana, Evangelium secundum Lucam, n. 12.

(3) De corpore Deipara Assumpt., a. xxxvii.

(4) En aurea sua verba: «Cristo in quanto uomo fu pieno di grazia, Maria anche fu piena di grazia relativamente alla capacità dell'anima sua, che non era però eguale nella sublimità e nella capacità dell'anima di Cristo. Non vi sarà, come non vi fu, né vi è semplice persona creata ripiena di tale e tanta grazia divina quanta ne fu Maria. Per questa pienezza della grazia ella fu il riverbero più fulgido del figlio, fu la immagine più viva e più espressiva di Cristo. Or

tificatam, gratiosam factam, gratia repletam, ut sancti Patres verterunt. Erat enim Maria, utpote futura mater Dei, supra omnes sanctos donata omnis generis gratia, maxime vero gratia sanctificante, unde et præ omnibus creaturis placuit Deo, inquit Toleatus et Suarez. Re namque vera cum nova adeo, et ante id temporis inaudita hujusmodi salutatio sit, profecto rem quæ humani usus modum excedit, innuat oportet. Nec immrito inter alia quoque dona anticipatae resurrectionis privilegium in ea salutatione indigitari credimus, alioquin in Maria gratiarum desideraretur plenitudo, nec proprio suo sensu angeli posset salutatio intelligi (3).» Fuit in Virgine plenitudo gratiæ; igitur et plenitudo gloriæ: utraque vero redundat in corpore propter humanae naturæ synthesin. Quemadmodum ita Christum prædicamus cum Joanne plenum gratiæ, ut vel corporis gloriam consecutus ille fuerit; pariter et Virgo sic prædicatur cum Luca *gratia plena*, ut vel corporis gloriam obtinuisse fatendum plane sit. Hoc argumentum rite prosegitur Gaspar de Luise, Supremæ Congregationis Qualificator (4).

la pienezza della grazia ha per corrispondente suo termine la pienezza della gloria; l'una e l'altra ridonda nel corpo per la sintesi dell'unica natura. Onde come il corpo di Cristo nella sua vita mortale fu immacolato e santo, e nella pienezza della sua gloria il suo corpo risorse, con l'anima riunito ascese al cielo; così il corpo di Maria nella sua vita mortale compagno fedele della perfezione dell'anima di lei, fu intatto, purissimo e santo, nella pienezza della gloria fu conveniente, per virtù del suo figlio risorgere, e insieme coll'anima fosse assunto al cielo. » *L'Assunzione di Maria trionfo della dottrina cattolica sul naturalismo*, p. 107, ediz. Torino.

Benedicta tu in mulieribus. Angelicæ huic salutationi verba illa Elisabeth plane respondent Mariam excipientis: *Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus ventris tui* (1). Hanc in rem scribit Aloysius Vaccari: «Si Maria præstantiæ causa benedicta salutata fuit, in eam profecto data illa non cedit imprecatio: *Pulvis es et in pulverem reverteris* (2).» Apposite Paschasius Rathbertus ad nostram rem scribit: «Beata Dei Genitrix tristitiae non subiacuit et ærumnis, libera ab omni maledictionis nævo fuit, quam Spiritus sanctus adimplevit et totam dedicavit (3).»

3. Virgo Deiparens ore fatidico cecinit: *Beatam me dicent omnes generationes* (4). Quomodo beatam? anima simul et corpore; quum anima simulque corpore beatam, prout in tota 1^a parte tenuiter evincendum assumpsimus, Ss. Deiparam omnes ubique gentium locorumque generationes prædicaverint atque dixerint. Eo vel magis quod B. Virgo non ait: *Beata animam meam dicent omnes generationes*, ut superius: *Magnificat anima mea Dominum*, neque: *beatum spiritum meum dicent omnes generationes*, uti nuperius: et exultavit spiritus meus in Deo, sed: *beatam me dicent*, quod personale nomen totum hominem, vel, ut alii loqui adamant, *totum nostrum ego*, animam scilicet et corpus satis aperte designat. Et ut res queat solidius confici, cum Scripturae Scripturam conferamus. Et ait Maria: *Magnificat anima mea Dominum: et exultavit spiritus meus in*

(1) Luc. 1, 24.

(2) Loc. supra cit.

(3) De partu Virg.

(4) Luc. 1, 48.

Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Unde Virgo Deipara magnificat Dominum, eo quod suam respexerit ancillam, et hanc ob causam generationes omnes ei benedicere debent. Qualiter autem respexit Deus humilitatem ancillæ suæ? Ratio in promptu est: ex ipsa nascens, æstatem gratiæ conferens, et hiemem vitiorum expellens. Hac proinde de causa debent ei generationes omnes benedicere: quapropter illæ voculæ ex hoc causativæ judicantur. Et quoniam nativitas plus in corpore quam in anima prospicitur; ideo generationes in anima et corpore *beatam Virginem Mariam* nosse faterique coguntur. Et id magis magisque robatur, si forte consideremus, nomen *ancillam*, ut scire monet Albertus (5), oriri ab *anæ sursum*, et *cieo cis* movere. Quare Deus respexit humilitatem ancillæ suæ, eam quasi *sursum movens* tum ad gratiæ culmen quo Theotocos nuncupatur et est, tum ad gloriæ fastigium quo ejus anima et corpus beatifica fruitione pollent.

4. Sat superque laudatur animosa illa mulier, quæ, scribis ac pharisæis Christum contemnentibus, de turba prosiliit, et in laudes ejus prorupit, fortiter inclamans: *Beatus venter qui te portavit, et ubera quæ sussisti* (6). Qualiter *beatus venter*? cælesti plane non terrena beatitudine. Enimvero necessum est ut ad quem ordinem pertinet illud ob quod ominamur, ad eumdem ordinem pertineat omen. I-

(5) Bibl. Mar., Evang. secundum Luçam, n. 30.

(6) Luc. xi, 27.

gitur beatitudo de qua mulier evangelica loquitur, est plane cælestis atque supernaturalis: namque cælesti prorsus est atque supernaturale objectum ob quod ominatur illa mulier, nempe Christus. Hanc exegesim roborat Gaspar de Luise (1), qui putat, Deiparæ ventrem nuncupari *beatum*, eo quia cælesti beatitate perfruitur. Fatidica hæc mulier gessit typum cælicolarum, fidelium et Ecclesiæ. Illius sane verba repetunt cælites, beatissimæ Deiparæ corpus ineffabiliter contuentes; illius verba repetunt christifideles, singularem Virginis prærogativam unanimiter profientes; illiusmet quoque verba, quando Spiritus sanctus fortiter hoc suaviterque disponet, festiva repetet Rom. Ecclesia, prærogativam hanc irreformabiliter ex cathedra docens. Hoc quidem, ipsa Beatissima æternique Regis immaculata Maria Parente auspice, factum iri confidimus. Fiat, fiat.

EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM

IN PRINCIPIO ERAT VERBUM

1. Beatissima Domina secundum evangelium Joannis dicitur mater restitutionis omnium. De ejus namque Filio dicitur: *Omnia per ipsum facta sunt* (2). Sic dicitur de illa: *Omnia per ipsam refecta sunt*, ut inquit

(1) Loc. supra cit.: « Maria è singolarmente beata, perchè singolarmente eletta, e perchè eccezionalmente privilegiata, essa è eccezionalmente glorificata. Ed ecco come ciò si accorda con le parole della donna evangelica, che parlava della beatitudine del corpo di Maria, *beatus venter qui te portavit, et ubera quæ susisti.* E la Chiesa nel lodare la Vergine canta *beata viscera Marice Virginis, quæ portaverunt aeterni Patris Filium.* È attualmente beato il seno di

Anselmus (3). Et S. Bernardus similiter ait: « Merito in te respiciunt oculi totius creaturæ, quia in te, et per te, et de te benigna manus Omnipotens, quidquid creaverat, recreavit (4). » Expressius tamen card. Petrus Damianus: « Statim, » ait, « de thesauro divinitatis Mariæ nomen evolvitur, et per ipsam, et in ipsa, et de ipsa, et cum ipsa totum hoc faciendum decernitur, ut sicut sine illo nihil factum, ita sine illa nihil refectum sit (5). » Item ipsa est lux nostra quæ post Deum illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum (6). Illa porro quæ cuncta cum Domino reficit, non potest in sepulcro deficere sive putrescere; qui sane putrescit, sane deficiet: illa quæ cum Deo cuncta componit, haud quidem potest in sepulcro decomponi; decomponitur autem qui mortuus dissolvitur: illa quæ cum Christo novamicantique luce cuncta colorat, profecto nequit in sepulcro decolorari; decoloratur enim qui manet obscuro tumulo clausus. Immo caligare tota natura videtur, in tumulo caligante Maria: decomponi tota natura videatur, quum in tumulo Virgo Deipara decomponatur. Christus totam naturam reficit, et, tota congaudente natura, in cælum gloriosus ascendit; et Virgo Maria totam cum Christo na-

« Maria, perchè attualmente glorificata. Non sarebbe né beato né glorificato oggi il corpo di Maria, se non fosse risorto e non risplendesse nel cielo », pag. 124.

(2) Joan. i, 3.

(3) In lib. de excell. B. Virg., capp. 10-11.

(4) Serm. 2 in festo Pentecostes.

(5) Serm. de Annunt. B. V. M.

(6) Joan. i, 9.

turam refecit, et, tota jubilante natura, cum corpore cælica regna concedit.

2. B. Virgo pariter est claustrum humanitatis Filii Dei, in qua *Verbum caro factum est, et habitavit in nobis* (1), in quo Deus angelorum factus est frater peccatoris. Nota, quod bonum verbum debet habere quinque. Primo quod sit integrum: sic Filius Dei, ex Virgine nascens, totus apud Patrem, et integer nobiscum mansit. Secundo debet esse manifestativum: sic Filius Dei, ex Virgine nascens, manifestat nobis Patrem per potentiam, Filium per sapientiam, Spiritum sanctum per diffusivam benevolentiam; item manifestavit nobis vanitatem mundi, peccati damnositatem, poenarum acerbitatem, gloriæ cælestis æternitatem. Tertio debet esse rectum: sic Filius Dei, ex Virgine nascens, fuit *Deus justus et rectus* (2). Quarto debet esse lætificativum desolatorum: sic Filius Dei, ex Virgine nascens, pauperes lætificavit, cum dixit: *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum*, etc. (3). Quinto debet esse confortativum debilium: sic Filius Dei, ex Virgine nascens, dixit: *Nolite timere eos qui occidunt corpus* (4). Verum, si B. Virgo ex utero tamquam ex mente genuerit Verbum aeternum, uti Pater ex mente tamquam ex utero genuit illud; si B. Virgo hoc divinum genuerit Verbum integrum, manifestativum, rectum, lætificativum, atque confortativum, illud divinum quoque Verbum Ss. Deiparam, pulcherrimum quasique maximum suæ mentis verbum, ad cælestis gloriæ

(1) Joan. v. 14.

(2) Deut. xxxii.

(3) Matth. v.

(4) Matth. x.

PARS SECUNDA

vitam generans, generare debuit integrum, anima scilicet et corpore; manifestativam, nimurum, ut Verbum, humana carne circumdata; rectam, anima scilicet et corpore præditam harmonico cælestive nexu conjunctis juxta illud: *Deus fecit hominem rectum* (5), id est corpus inter et animam hostili pugna carentem; lætificativam cælitum, ita, ut jugiter eam videre concupiscant; denique confortativam mortalium, quibus eandem gloriam pollicetur.

3. Item B. Virgo est opus admirationis tam angelorum quam hominum. Respondit Jesus, et dixit eis: *Unum opus feci, nempe Mariam, quæ una et singularis est, et omnes admiramini* (6), ejus naturam singularem, ita, ut præ cunctis hominibus speciosa sit; ejus gratiam, ita, ut ista gratia nulla major existat; ejus gloriam, ita, ut ipsa sola cum anima et corpore cælesti gloria perfruatur. — *Jesus autem se inclinans deorsum. Glossa: de sede Patris in mundum, digito scribebat in terra: Qui sine peccato est, mittat in eam lapidem, etc.* Et statim subintulit: *Nemo te condemnavit, mulier?* Nemo, etc. (7). Unde Filius Dei filiis Adæ protulit sententiam absolutionis, quam sententiam Virgo pariter uti corredemptrix cum Christo protulit: hanc tamen proferre nequivat, si vel animi culpis, vel corporis animique poenis, quas inter corruptio tumuli, fortasse subjacuerit.

4. Huc præstat nos omnino silere, ut tantum queamus Albertum audire loquentem: « Item ipsa (Maria) est

(5) Eccl. xii, 30.

(6) Joan. vii, 21.

(7) Ibid. viii, 6 seqq.